

GOSPODARSKI LIST

Glasilo c. kr. kmetijskega društva v Gorici.

Ureduje: Viljem Dominko.

„Gospodarski List“ izhaja vsaki mesec enkrat na celi pōli; udje c. kr. kmetijskega društva ga dobivajo brezplačno; za vse druge pa stane na leto 1 gld. 20 kr. — Naročnina naj se pošilja c. kr. kmetijskemu društvu, dopisi pa odgovornemu uredniku. Rokopisi se ne vračajo.

Št. 3.

V Gorici 24. marcija 1893.

Leto XII.

URADNI SPISI.

Štev. 162.

Vabilo.

Vsled današnjega sklepa centralnega odbora vsojam si čast vabiti gg. ude k rednemu občnemu zboru c. kr. kmetijskega društva v Gorici v četrtek dne 6. aprila 1893, ob 11. uri predpoldne. Zborovanje bode v društvenem uradu.

Dnevni red:

1. Poročilo centralnega odbora o društvenem delovanju v letu 1892.
2. Čitanje in potrditev:
 - a) društvenega računa za leto 1892;
 - b) stanja društvenega premoženja 31. decembra 1892;
 - c) društvenega proračuna za leto 1893.

3. Poročilo o porabi državnih podpor za leto 1892 (§. 30 društvenih pravil).

4. Volitev predsednika (§. 21 društvenih pravil).

5. Morebitni predlogi.

C. K. KMETIJSKO DRUŠTVO.

V Gorici dne 6. marcija 1893.

Predsednik :

CORONINI.

Oznanilo svilorejcem.

Ker je c. kr. kmetijskemu društvu znano, da se prodaja v naši deželi vsako leto znamenita množina okuženega ali sploh slabo napravljeneega svilodnega semena in pa, da se ne ravnaajo vsi svilorejci po razumnih pravilih v oskrbovanji sviloreje, spoznava za dobro, da tudi letos prav nujno priporoča vsem svilorejcem, naj se v svojo korist držé naslednjega poduka :

1. Naj nikar ne kupujejo semena, če ne vedo, da prihaja iz zanesljivega vira, mariveč naj gojé samo celično, to je, tako seme, katero je prosto kužnih snovi in pripravljeno od znanih, vestnih in razumnih semenogojcev.

2. Naj ne jemljejo več semena za rejo, kakor jim pripuščajo prostori in kakor ga lahko prerede z lastnim listjem ; kajti, če je preveč sviloprejk zagačenih v kakem prostoru, zakrivlja to v prvi vrsti boleznii med njmi. Komur pa ne zadostuje listja, ta pride lahko v zadrege in škodo, ker se vtegne zgoditi, da se mu kupavanje listja ne bo izplačalo.

3. Nikar ne sprejemati semena za rejo pred mescem aprilom, da se morda ne skazi v neprimernih prostorih.

4. Meseca aprila treba dati tisto seme, katero nameravamo kupiti in gojiti, v mikroskopično preiskavo. V ta namen se je obrniti

do c. kr. kemično-kmetijskega poskušališča v Gorici, do svilorejskih postaj v deželi, ali pa do tistih zvedencev, kateri so obiskovali reden tečaj o mikroskopiji na tukajšnjem c. kr. kemično-kmetij-kem poskušališči

Takim svilorejcem, kateri bi ne mogli plačati pristojbine za mikroskopično preiskavo, opravili bodo to brezplačno naslednji zvedenci, kateri so v slovenskem delu dežele: Gosp. *Štrekelj Alojzij* v Komnu, *Gruden Josip* v Petovljah pri Zagraji, *Kancler Anton* v Solkanu, *Kosovel Jožefa* v Črničah, *Peresini France* v Dolenji (Molinutto) in *Trampuž Josip* v Kostanjevici na Krasu.

C. KR. KMETIJSKO DRUŠTVO.

V Gorici dne 7. marcija 1893.

Predsednik:

CORONINI.

Društvene zadeve.

Iz seje glavnega odbora dne 6. marcija t. l. nam je za danes zaradi pomanjkanja prostora le kratko poročati, da je gosp. *Josip Velicogna*, novi ravnatelj italijanskega oddelka deželne kmet. šole, odložil tajništvo in da ga je glavni odbor pri tej priliki zahvalil za osemletno, jako marljivo in uspešno delovanje v tej dobi. Za zdaj se ne bo razpisalo tajnikovo mesto in bo gosp. *Velicogna* še dalje uredoval društveno italijansko glasilo „Atti e Memorie“, ter dobival za to 250 gld. letne nagrade.

Redni občni zbor se ima sklicati dne 6. aprila t. l.

Iz poročila o društvenem delovanju leta 1892, katero se ima predložiti občnemu zboru, posnemamo to le:

Društvo obžaluje zgubo naslednjih članov, kateri so umrli med letom: Velezasluženi častni ud vitez dr. *Albert Levi*, *Candido Ivan*, *Comelli Vincencij*, dr. *Josip Defacis*, *Karol Favetti*, *Matija Iansta*, *Josip Jeram*, *Ivan Schober* in vitez *Alojzij Visini*.

Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo je podelilo tudi lani, kakor druga leta, izdatne podpore za razne kmetijske namene in založilo je tudi primanjkljaj kmetijske in gozdarske razstave leta 1891.

Med letom so se dovršila končna dela, ki so zadevala razstavo, in vsled tega se je razpustil izvrševalni odbor in je nehal poslovati tudi osrednji odbor IV. avstrijskega vinarskega kongresa izročivši svoje spise predsedništvu avstrijskega vinarskega kongresa na Dunaju.

Iz podpore zaboljšanje govedovreje je društvo kupilo 12 bikov unterwaldenske pasme in ustanovilo ž njimi 12 poskočnih postaj, in sicer na Krasu 6, v ajdovskem okraju 3, v goriški okolici 1 in v Brdih 2. Biki so bili posebno lepi in nadejati se je torej dobrega uspeha. Obžalovati je le, da se je moglo med 36 samo tako malo prosivcem vstreči, ker so biki predragi. Glede pa na to, da je pokrajina, za katero se kupujejo unterwaldenski biki, jako obširna in da jo bo treba z ozirom na izražene želje nekaterih strani še dalje raztegniti, namerava glavni odbor priskrbeti, da se bo zanaprej dotična državna podpora drugače razdeljevala med posamezne okraje.

Zdaj je na Goriškem 24 poskočnih postaj in sicer 12 z biki unterwaldenske pasme, 6 z Friburžani in 6 z Belanci.

Mlekarska obrt se prav čvrsto razvija v naših gorskih okrajih. Število mlekarskih in sirarskih zadrug narašča od leta do leta in tudi prošnja za podpore dohaja če dalje več. Leta 1892 ste zadrugi na Iderskem in v Zatoľminu prejeli vsaka po 200 gl. podpore, predsedništvo pa je še štiri druge prav toplo priporočilo, da bi jim vis. ministerstvo naklonilo kaj denarne pomoči.

Skrbelo se je tudi za prospeh trto-reje. Vis. c. kr. namestništvo tržaško in kmetijsko društvo sta objavila n. pr. poduk, kako zatirati Peronosporo. Ta poduk se je v mnogih iztisih in še posebej v društvenih glasilih razširil po vinorodnih krajih. Kakor poprejšnja leta, razposojalo je društvo trtne škropilnice.

Skupne naročbe na bakreni vitrijol se je deležilo 224 trto-rejcev, naročivši vsega skupe 40.000 kilogr. blaga.

Na c. kr. kemično-kmetijskem poskušališču je bil med letom teoretično praktičen tečaj o vinarstvu in svilarstvu; med 34 obiskovalci bilo jih je 24 z Goriškega. Društvo je za ta tečaj podelilo tri štipendije po 50 gl. in dve podpori po 25 gl.

Vinarskemu društvu v Dornbergu se je podelilo 100 gl. podpore za obrambo proti trtni uši.

V Šmarajah je društvo ustanovilo na svoje stroške americkansko trtnico, iz katere bodo trtorejci okuženih krajev dobivali bilfe najboljših vrst.

Skupna naročba na Thomasovo žlindrino moko se je nekoliko bolje sponesla, kakor v poprejšnjih letih. Naročenih je bilo 800 kvintalov tega gnojila, kojega uspešnost čedalje bolj spoznavajo kmetovalci po deželi.

Tudi zmleto žveplo za vporabo proti trtni bolezn bi se bilo skupno naročilo, toda dotično pogajanje ni kazalo posebne olajšave dotičnih troškov in zato se je opustila naročba.

Glavni odbor je podal višim oblastvom več prošenj za zboljšanje naših kmetijskih razmer; tako na pr. prošnjo, da bi se kmalu v razpravo vzel vladni načrt postave o kupčiji z jedili; potem prošnjo za olajšanje cene živinske soli, — proti prodajanji umetnega vina in ponarejenega masla.

Omeniti je tudi poročil, v katerih je glav. odbor vis. kmetijskemu ministerstvu in drugim oblastvom izražal svoje menenje o raznih kmetijskih zadevah. — Društvo je bilo zastopano pri posvetovanji o novi lovski postavi, v komisiji zastran odprave plemenških žrebcev v Strasoldu in na Morosinskem otoku in pa v komisiji zastran priskrbovanja provijanta c. kr. armadi.

V preteklem letu se je ustanovil pri tukajšnji trgovinski zbornici poseben odbor, kateremu je naloga, zagovarjati zgradbo železnic čez Predel in čez Tavre; v tem odboru ima tudi naše društvo dva zastopnika.

Dogovorno s trgovinsko zbornico prizadevalo si je naše društvo doseči, da bi c. kr. namestništvo pošiljalo vsako leto potovalnega kmetijskega učitelja zlasti v Brda in na Kanalsko, podučevat, kako treba sadje pravilno sušiti v prospeh dotične kupčije. — Namestništvo je obljubilo, da stori to, kedar bo v prihodnjem letu čas za to delo.

Statistiko kmetijskih pridelkov leta 1892 je predsedništvo o pravem času predložilo vis. kmet. ministerstvu in zraven splošne statistike izročilo je še posebno o žitnem pridelku in o mlekerskih in sirarskih zadrugah. O teh dveh je objavilo ministerstvo posebni knjižici.

Društveno stanje se je malo spremenilo, akopram je nekoliko udov med letom umrlo, in so nekateri odstopili, nekateri pa se izključili, ker niso plačevali svojih letnin.

Denarstveno stanje je povoljno.

Omeniti je še, da je bil društveni podpredsednik gosp. ravnatelj kmetijskega poskušališča **Ivan Bolle**, odlikovan z redom železne krone III. vrste zaradi zaslug, ki si jih je pridobil za razvoj sviloreje na Ogerskem, društveni tajuik g. **Jos. Velicogna** pa je bil imenovan ravnateljem italijanskega oddelka deželne kmetijske šole.

Kakor to, odobril je glavni odbor tudi poročilo finančnega odseka o naslednjih društvenih računih :

Računski sklep c. k. kmet. društva v Gorici za leto 1892.

Dohodki :

Udnina 328 članov po 4 glid.	gl.	1312:—
Zaostala udnina	”	85:50
Naročnina na „Atti e Memorie“	”	33:50

Podpore in doneski :

<i>a) od vis. c. kr. kmet. ministerstva :</i>		
za društvena lista.	”	1000:—
za statistiko kmetijskih pridelkov	”	250:—
za upravne stroške	”	100:—
<i>b) od dezele podpora in najemščina od društvene kmetije</i>		
	”	1170:—
<i>c) donesek tržiške občine</i>		
	”	10:—
na obrestih in za inserate	”	182:74

Skupaj . gl. 4153:74

Troški:

Plače društvenim uradnikom	gl.	1450:—
Troški za pošiljatve, koleke, pristojbine, kurjavo svečavo itd.	"	219:37
Za tiskanje okrožnic, razglasov itd.	"	49:75
Za pisarnične potrebščine	"	49:56
Za tiskanje „Atti e Memorie“	"	497:65
Za sodelovanje „Atti e Memorie“	"	3:30
Za razpošiljanje " "	"	82:40
Za „Gospodarski list“ tisk	"	285:60
" " " uredništvo	"	250:—
" " " razpošiljanje	"	14:—
Za društveno knjižnico	"	28:70
Za nabiranje in sestavo statistike kmetijskih pri- delkov	"	250:—
Neprevidenih troškov	"	388:42
Raznih troškov	"	48:88
	<hr/>	
Skupaj	gl.	3617:63
Če se troškom primerjajo dohodki z	"	4143:74
	<hr/>	
pokaže se denarničnega preostanka	gl.	526:11.
 <i>Stanje društvenega premoženja dne 31. decembra 1892.</i>		
Gotovina v blagajnici	gl.	526:11
Društvena kmetija se cení	"	11853:—
Pohištvo, svetinje	"	482:30
Trtne škropilnice	"	250:—
Knjižnica	"	500:—
Zastanki na udnini 148 gl.; teh se vtegne potirjati "	"	100:—
	<hr/>	
Vse premoženje skupaj	gl.	13711:41

Proračun za leto 1893.

Dohodki:

Udnina 350 članov po 4 gl.	gl.	1400:—
Zaostala udnina	”	88:—
Naročnina za „Atti e Memorie“	”	28:50
Doneski in podpore:		
a) od vis. c. kr. kmet. ministerstva za društvena lista	”	1000:—
b) od istega za statistiko kmetijskih pridelkov	”	250:—
c) od istega za upravne stroške	”	100:—
d) od dež. odbora letni donesek in najemščina od društv. kmetije	”	1170:—
e) od tržiške občine	”	10:—
Za inserate, obresti itd.	”	150:—
Vsi dohodki skupaj		gl. 4196:50

Troški:

Plače društvenim uradnikom	gl.	1450:—
Za male mesečne potrebščine, svečavo, kurjavo itd.	”	280:—
Za tiskane okrožnice, razglase itd.	”	90:—
Za pisarnične potrebščine	”	70:—
Za „Atti e Memorie“	”	730:—
Za „Gospodarski list“	”	580:—
Za društveno knjižnico	”	80:—
Za statistiko kmetijskih pridelkov	”	250:—
Neprevidenih troškov	”	566:50
Raznih troškov	”	100:—
Vsi troški skupaj		gl. 4196:50

Račun o porabi državnih podpor za leto 1892.

Za govedorejo.

Prejeto :

Denarnični preostanek od poprejšnjega leta	gl.	149:47
Državna podpora dovoljena z minist. razpisom 2/4 1892 št. 5877	”	2500:—
Prenešeno iz zaloga za zboljšanje travnikov	”	100:—
Tako iz zaloga „Peronospora“	”	200:—
Za prodane nesposobne bike	”	805:50
		<hr/>
Skupaj	gl.	3754:97

Potrošeno :

Za nakup in prevožnjo 12 unterwaldenskih bikov	gl.	3018:84
Odškodba plačana rediteljem bikov po dotičnih po- godbah	”	547:58
Zavarovalnina	”	16:12
Za razglase, pogodbe in tiskovine	”	25:30
		<hr/>
Skupaj	gl.	3608:04

Za svilorejo.

Prejeto :

Denarnični ostanek poprejšnjega leta	gl.	300:—
Podpora dovoljena vsled minist. razpisa 30/3 1892 št. 5856	”	300:—
		<hr/>
Skupaj	gl.	600:—

Potrošeno :

Stipendiji in podpore obiskovalcem svilorejsko-vinarskega tečaja na c. kr. kemično-kmetijskem poskušališči v Gorici in potaiue gl.	208:—
Za tisk in prevod poduka o sredstvih proti apneni bolezni "	53:—
Zalogu za razstavo l. 1891 se je pripustilo po ministerstvenem ukazu "	300:—
Skupaj gl.	561:—

Za vinarska društva.

Za Dornberško vinarsko društvo je vis. c. kr. kmet. ministerstvo z razpisom 12/8 1892 št. 12250 dovolilo podpore gl.	100:—
ki se je tudi izplačala.	

Za mlekarske in sirarske zadruge

se je prejelo in sicer vsled minist. razpisa 27/1 1892 št. 1477 gl.	200:—
in vsled minist. razpisa 17/3 1892 št. 4483 "	200:—
Prvo podporo je dobila mlekarska zadruga v Idrskem, drugo pa mlekarska zadruga v Zatoľminu.	

Za zboljšanje travnikov.

Prejeto :

Ostanek poprejšnjega leta gl.	100:—
Podpora dovoljena z minist. razpisom 30/3 1892 št. 5856 "	100:—
Skupaj gl.	200:—

Potrošeno :

V zalog „za govedorejo“ je šlo	gl.	100:—
V zalog „za razstavo l. 1891“ pa	„	100:—
	<hr/>	
Skupaj	gl.	200:—

Proti Peronospori.

Prejeto :

Ostanek poprejšnjega leta	gl.	95:14
Podpora dovoljena z minist. razpisom 30/3 1892 št. 5856	„	200:—
	<hr/>	
Skupaj	gl.	295:14

Potrošeno :

Zalogu „za govedorejo“ se je odstopilo	gl.	200:—
Zalogu „za razstavo l. 1891“ pa	„	95:14
	<hr/>	
Skupaj	gl.	295:14

Za društvena lista

je vis. c. kr. kmet. ministerstvo z razpisom 29/12 1891 št. 20724 dovolilo	gl.	1000:—
za kar se je denar tudi porabil.		

Za statistiko kmetijskih pridelkov

dovoljenih	gl.	250:—
----------------------	-----	-------

Za upravne stroške

podeljeno podporo	gl.	100:—
in		

Za kmetijsko-gozdarsko razstavo l. 1891

v založbo premanjkljeja podeljeno podporo	gl.	779:59
je društvo potrosilo za odločene namene.		
Vse podeljene podpore so znašale skupaj	„	7479:70
Potrosilo se je	„	7292:77
Torej kaže račun preostanka	gl.	185:93.

Zbor je potrdil vse račune brez govora.

(Konec prih.).

POROČILO

o 6. vprašanji na programu IV. avstrijskega vinarskega kongresa.

Vprašanje se je glasilo: „Ali je z ozirom na okuženje po trtni uši, koja je uže pred tremi leti prodrla v goriško deželo, svetovati, da se nasajajo amerikske, neposrednje rodeče trte in ktere njihove vrste se najbolje prilgajo podnebjju, zemljiščem in kmetijsko-gospodarskim razmeram na Goriškem ?

Ktere dobre lastnosti in ktere napake imajo take trte in kako naj se prve izkoristijo, druge pa popravijo? Kakošen je slednjič naj bolji vrelni proces moštov, ktere daje njihovo grozdje?“

Razpravo vprašanja prevzel je vitez Albert dr. Levi; čital je to le:

Razpravljal je poročevalec namreč, kje in kako je prvi dobil trtno uš Planchon dne 15. julija 1868. Kako se je ta škodljivka dalje širila po vsej Evropi in družih delih sveta, ter kako je bila zanešena v naše kraje. Poročal je dalje o Francozih, kteri so prišli potem na to, da bi uš zadrževali v razvoju, jo uničili i. t. d. ter omenjal ona sredstva, s kterimi se je možno braniti tega mrčesa in sicer navedel je: 1. kulturno postopanje (poraba žveplenega

ogljenca ali kalijevo-žveplenega karbonata), 2. umetno poplavljenje vinogradov, 3 sajenje trt v drobno, rahlo peščeno zemljo, in 4. porabo odpornih ameriških trt. Potem razjasni in dokaže, da nam je na Goriškem celo nemogoče posluževati se prvega načina, ker so troški preveliki; prav tako tudi ne družega, ker nimamo tako ugodnih razmer, da bi zamogli vinograde poplaviti; za tretji način je pa potreba posebno dobrih zemlja, katerih pa pri nas na Goriškem nimamo. Toraj koncem vsega ne ostane nam drugo, kakor poprijeti se odpornih ameriških trt.

Potem opisuje poročevalec prednosti neposrednje in posrednje rodečih ameriških trt; daje pa prednost neposrednje rodečim ameriškim trtam. *)

Poročev :

Naravnost ali neposrednje rodeče ameriške trte.

Te trte spadajo večinoma v vrsto trt *Vitis Aestivalis*.

Pa tudi v skupini hybrid so nekatere cenjene naravnost rodeče trte; odpornost teh je pa manjša, kakor pri *Aestivalis*, in ta zavisi vselej od načina križanja trt v cvetji, da je bila zadobljena s križanjem bolj ali manj odpornih trt.

Govoriti pa hočem pred vsem o glavnih varietetah trte *Aestivalis* (*Cynthiana*, *Herbemont*, *Jacquez* in *Cunningham*) in o slabejih hybridah (*Othello* in *Noah*), o katerih govorim lahko z dovoljno strokovnjaško vednostjo in sicer z ozirom na izgojo in oskrbovanje teh.

*) **Opom. uredništva.** Te trte so le nekterim izmed naših čitateljev znane. Nekteri pa mislijo, da, samo če je trta ameriška — če bi bila tudi *Izabela* sama — se je ne poloti trtna uš. Temu pa ni tako. Razpravljali smo uže v prejšnji številki našega lista o odpornih ameriških podlagah, to je takih trtah, ktere se ubranijo trtni uši, a same ne dajo pridelka za vino, ampak na nje požlahnimo še le naše trte; take podlage imenujejo se toraj odporne, posrednje rodeče ameriške trte. Razpravljali smo o njihovi dobroti in priobčili končno razsodbo učenjakov. Danes pa hočemo priobčiti razpravo vinarskega kongresa, ktera zadeva namreč ameriške trte, koje samo posadimo kot naše in nam dajo pridelek sposoben za napravo vina, toraj tako imenovane neposrednje ali naravnost rodeče, odporne ameriške trte.

Iz prejšnjega opisa v številki 1. o ameriških trtah in iz današnjega sledečega pojasnila, bode toraj sedaj našim čitateljem lahko mogoče razsoditi, na podlagi sodbe izrečene od učenih strokovnjakov, katerih zmed teh naj se poprimejo.

Cynthiana ali *Nortonova Virginia*, raste krepko, pa se težko privadi zemlji. Uspeva le v rudeči, gruščasti, gorki, lahki in globoki zemlji. Kolči se le težko ukoreničijo, tako, da moramo to trto pomnoževati le z grebeničenjem. Zoper trtno uš se jako ustavlja, in skoraj prav nič jej ne škodujejo plesnjoba, kozavost in strupena rosa. Amerikanci cenijo to trto jako in pravijo, da tudi rodi prav obilo; pri nas se pa ne sponaša. Grozdje ne gnije, čeprav bi bilo o času zoritve vreme vlažno in deževno. Dá se tudi ohraniti, če ga zakopljemo v zemljo čez zimo, kakor nam je pravil g. Rolin, posestnik v Grand Sorre v departementu Isère. Pustil je namreč o trgatvi na spodnjih mladikah grozdje in ga zakopal v zemljo, pa našel je potem grozdje še zdravo.

To vino je najlepše in tudi najbolj izmed vin zadobljenih iz grozdja američanskih trt, ter po kakovosti primerjamo ga lahko vinom, napravljenim iz grozdja evropskih trt. Vino je živahno rudeče, nima foksa in ima veliko alkohola. Mošt od l. 1886, edine letine, ko se nam je posrečilo obvarovati grozdje pred ptiči, sršeni in osami, da smo ga obdali namreč z žakličji, imel je pri preiskavi 25.2 ‰ sladora in 9.5 ‰ kisline. Škoda, da to trto v Evropi dovolj ne poštevejajo, že radi njenih mnogih prednosti in se pustí, da vedno bolj peša, mesto da bi se jo pomnoževalo. Ker malo rodi, ker se težko privadi zemljišču in se dá le težko pomnoževati z rezanicami, prav zato poseže se raje po drugih bolj rodovitnih vrstah, ktere so tudi manj zbirčne.

Herbemont je z ozirom na obnebjje in zemljo zmed vseh vrst trte *Aestivalis* najbolj zbirčen. Da dobro raste, treba rodovitne in globoke zemlje, visoke in enakomerne topline, dovoljne hladnote in dovoljne vlažnosti v ozračji, ktero ga obdaja. Zato uspeva prav dobro v južno-zahodnem delu Francoske, kjer tolažiti poletno vročino zrak in megla, koja prihaja od morja. Popolnem nič se pa ne obnese, ako je na plitvi zemlji in kjer soluce, kakor je v južni Francoski, močno pripeka. Pri nas se do sedaj ta trta ni obnesla, spodnje liste blizo tal prežgalo je soluce, listi so zveneli in odpadli prezgodaj, grozdi so bili rahli, jagode majhne in prav malo sočne, kratko rečeno, množina pridelanega grozdja je v primeri z drugimi varijetetami celó majhna. Mošt *Herbemonta* od leta 1886, katero trto smo isto leto tudi popustili, je imel 15.5 ‰ sladora in 9.2 ‰ kisline.

Te trte ne moremo nikakor priporočati za naše plitve in suhe zemlje, prav tako tudi za opokaste v naših gričih, čeprav je vino brez foksa, svitlo rubinasto rudeče in ima dovolj alkohola.

Jacquez. Je med vsemi naravnost rodečimi, odpornimi trtami najbolja. Raste krepko in živahno, se privadi kmalu vsaki zemlji, obrodi skoro v vseh legah, samo da niso prevlažne in nimajo preveč apna. Obrodi jako mnogo, ker množina po hektarju znaša 80-100 hektolitrov; v zemlji, ktera mu popolnem ugaja, zoperstavlja se tudi popolnem trtni uši, požlahnimo ga lahko z evropejskimi, trtami in te dobé potem lastnost podlage, da namreč krepko rastejo in enako rodé; zarod se ne osiplje in grozdje dozoreva popolnem v istem času, kedar ono naših trt.

(Dalje).

RAZNE REČI

za gospodarstvo in gospodinjstvo.

Snetjav postane ječmen in oves prav tako kot pšenica. To bolezen prouzročujejo namreč gljive, koje se dajo spoznati le pod drobnogledom. Mogoče jih je pa ukončati prav tako, kakor pri pšenici in drugih jarih žitih z namakanjem v zato napravljenih raztoplinah, najbolje so se obnesle do sedaj stanjšane zmesi vode in žveplene kisline (raztopljina bakrenega vitrijola). Samo po sebi pa si lahko mislimo, da ne odpravimo gljiv precej v prvem poletji, ker sé slamo, koje nastiljamo, dospejo gljive zopet v gnoj in potem v zemljo. Zato moramo ponavljati namakanje tako dolgo, dokler ni snetjavost popolnem zginila.

* * *

Nové sode oviniš lahko na priprost način. Nalivaj v nov sod večkrat frišne vode, končno pa nalij v sod vrele vode. Mesto vrele vode porabiš lahko motno vino ali pa stanjšane drože, katere ogrej poprej na 50-60 stopinj; nalij potem v sod in kotaj ga, ter pusti gorko tekočino tako dolgo v njem, dokler se ni ohladila. Sploh pa

storiš prav, da napolnuješ v take sode početkoma le mlado, slabeje vino (n. pr. petjot). ker sod bo le tedaj sposoben za hranjenje boljih vin, ako si ga izlužil z vodeno paro, ktera odpravi izvleček iz lesa, in vino v tako pripravljenem sodu ne dobi nikakega pristranskega okusa.

* * *

Bradavice na kravjem vimenu. — Na vimenu so bradavice v vsakem obziru zelo nadležne. Odpraviš jih lahko s pomočjo monoklorove-ocetne kisline, katero dobiš v lekarnah. Pomoči čopič v tekočino in namaži bradavico, ona se odloči v kratkem. Ker je pa ta kislina zelo razjedljiva, pazi, da ne namažeš tudi zdravih delov vimena ali sescev, ker bi jih kislina tudi razjedla.

* * *

Napake mleka radi boleznii krave. — Mnogokrat je mleko bolnega živinčeta nezdravo, ali pa ga vsaj ni mogoče podelati v maslo. Zato porabi, mleko takih krav vselej za sé, nikar pa za izdelovanje masla. Z mlekom edine take krave pokvariš lahko maslo tako, da ne bo nikakor okusno. Znano je tudi, da ima mleko krav, katere so že dalj časa bile molžene, grenak pristranski okus, kateri preide v maslo in slednje zgubi na dobroti. Zato loči mleko takih krav vselej in ne mešaj ga z onim, katero si namenil, da ga podelaš v maslo.

* * *

Kako spraviš naj'áže apno iz očesa. — Ni je skoraj hujše bolečine za oko, kakor če štrkne apno vanje. Izpirati oko z mrzlo ali toplo vodo ne pomaga. bolečine se le povečajo. Najbolji pripomoček je voda, v kateri si raztopil obilo sladora. S to vodo si izperi oko in bolečine ponehajo. Slador se namreč lahko spoji z apnom.

* * *